Dele for å skape

SVs alternative statsbudsjett 2015

Innhold

Hovedsaker 4

Dele for å skape 5
Kamp mot forskjeller og fattigdom 6
Bygg Norge grønt 7
Heldagsskole med flere lærere 8
Et likestilt arbeidsliv 9
Internasjonal solidaritet, ikke smålighet 10

SVs alternative statsbudsjett 12

Den økonomiske politikken 14
Arbeid og velferd 20
Kamp mot fattigdom 22
Miljø 24
Transport 28
Kultur 30
Barn 32
Barnehage og skole 34
Forskning og høyere utdanning 36
Helse 38

Likestilling 42
Næringsutvikling 46
Distrikts- og regionalpolitikk 48
Kommuneøkonomi 50
Bolig 52
Mennesker på flukt 54
Inkludering 56
Internasjonal solidaritet 58
Forsvar og sikkerhet 60
Justis 62

Vedlegg 64

Vedlegg 1: Skatter og avgifter 66
Vedlegg 2: Samlet oversikt over SVs bevilgningsforslag 70

SVs alternative statsbudsjett

Dele for å skape

Dette er SVs alternative statsbudsjett for 2015. Vi viser hvordan det er mulig å prioritere helt annerledes enn regjeringa: Hvordan pengene som sløses bort på skattekutt til en liten gruppe rike mennesker kunne vært brukt på å skape et mer rettferdig og miljøvennlig Norge.

Fellesskap fungerer. Små forskjeller er bra for alle. Velferdsstaten er vårt verktøy for å bygge et fritt og demokratisk samfunn. Når vi i Norge omfordeler rikdom og bygger gratis helse- og utdanningstilbud for alle, skaper vi et samfunn der flere får følge sine drømmer og leve gode liv. I Norge deler vi for å skape.

I dette budsjettet er alle tallene vi oppgir endringer sammenliknet med regjeringas forslag.

SVs hovedprioriteringer i 2015:

- Kamp mot forskjeller og fattigdom
- Bygg Norge grønt
- Heldagsskole med flere lærere
- Et likestilt arbeidsliv
- Internasjonal solidaritet, ikke smålighet

Hovedsaker

Kamp mot forskjeller og fattigdom

SV vil fordele godene i samfunnet mer rettferdig, slik at ingen behøver å vokse opp i fattigdom. I stedet for usosiale skattekutt til de aller rikeste, vil SV satse på velferd til alle. Det betyr mer penger til helse, omsorg, skoler og barnehager, og til målrettede tiltak for dem med lavest inntekt.

Et rettferdig skattesystem
SV vil ta tilbake hver eneste krone regjeringen gir i usosiale skattekutt. Vi vil endre skattesystemet, slik at de med høy inntekt betaler mer skatt, ikke mindre.

Barns rettigheter
Barn som vokser opp i fattigdom har ikke de samme mulighetene som andre barn. I SVs alternative budsjett vil vi prioritere fattige barnefamilier. Barnetrygden er et viktig og målrettet tiltak for å styrke disse familienes inntekt.

SV prioriterer å:
- Øke barnetrygden for aleneforeldre
- Gjeninnføre søskentillegget i barnetrygden
- Øke barnetrygden i takt med lønns- og prisveksten i samfunnet

Bygg Norge grønt

Klimaendringene krever handling og vilje til endring. SV vil erstatte norsk oljeavhengighet med satsing på ny grønn industri, og legger frem et budsjett for å nå Norges klimamål. SV prioriterer 6,7 milliarder kroner til miljøtiltak utover regjeringens forslag.

Skal Norge lykkes i å bygge opp grønn teknologi, må vi tørre å velge ut næringer vi skal satse på. Slik kan vi bruke kompetansen i norsk industri og arbeidsliv for å bygge en grønn og fornybar framtid. En hovedsatsing i SVs budsjett er derfor å investere i solceller, havvind og strømferger.

Solceller på takene
Alle kan bidra til en fornybar framtid. Hus kan bli kraftverk. SV vil gi økonomisk støtte til folk som gjør klimatiltak i egen bolig og bygger solceller på taket. Store deler av Norge passer for å produsere solcellestrøm, som er en av verdens mest lovende klimaløsninger.

Grønne strømferger
SV vil stille nullutslippskrav i alle fergeanbud der det er mulig, øke støtten til strømferger og gi fergene fritak for el-avgift. Vi vil gjøre Norge til verdensledende på nullutslippsløsninger i sjøtransporten

Full satsing på havvind
SV vil videreutvikle klimateknologi og kompetanse i norsk energisektor og verftsindustri, og bygge fullskala demonstrasjonsanlegg der ulike teknologier testes ut. På sikt er målet en fullskala havvindpark.

Heldagsskole med flere lærere

Heldagsskolen er framtidas viktigste reform for læring, sosial utjevning og folkehelse. SV vil erstatte et dyrt SFO-tilbud av varierende kvalitet med en god og gratis heldagsskole for alle barn i 1.–4. klasse.

Heldagsskolen er en læringsreform
Første steg er å ansette flere lærere. Målet er å sikre at læreren og eleven får mer tid sammen. Ressursnormen vil sikre lærerne bedre tid til undervisning og tilpasset opplæring.

Heldagsskolen er en folkehelsereform
SV vil ha mer fysisk aktivitet, gjeninnføring av gratis frukt i hele grunnskolen og innføring av et gratis brødmåltid for alle barn på 1.–4. trinn. Dette kombinerer vi med tidenes løft for skolehelsetjenesten. Barns helse og trivsel er et samfunnsansvar, og vår viktigste investering i framtida.

Heldagsskolen er en omfattende reform, som ikke lar seg gjennomføre på ett statsbudsjett. Første steg på veien er forslagene som fremmes i dette budsjettet. Neste steg bør være å utvide skoledagen på 1.–4. trinn med to timer, slik at den blir om lag seks timer hver dag. Da vil leksene gjøres på skolen, og det er rom for fysisk aktivitet, sunn mat, kultur og lek i løpet av en variert skoledag.

SVs skole- og helsesatsing i 2015:

- Innføre en ressursnorm på skolenivå som sikrer maks 15 elever per lærer på 1.–4. trinn, og maks 20 elever per lærer på 5.–10. trinn
- En halv times fysisk aktivitet hver dag, innføring av skolemåltid (frukt, grønt og brødmåltid) og gjeninnføring av den gratis kulturskoletimen
- Et eget skolehelseløft med styrket skolehelsetjeneste

Et likestilt arbeidsliv

Økonomisk uavhengighet er en forutsetning for likestilling. Fortsatt tjener kvinner mindre enn menn. Kvinner jobber oftere deltid, mens menn jobber mer overtid. Det går utover kvinners inntekt og pensjon, og bidrar til at kvinner har mindre makt i samfunnet enn menn.

SV kjemper for hele stillinger, faste stillinger og lik lønn for likt arbeid. SV jobber for en arbeidstidsreform som gir folk mer fritid, flere mulighet til å delta i arbeidslivet og økt sjanse til å få hele stillinger.

Forsøk med redusert arbeidstid
SV vil ha et arbeidsliv som inkluderer flere. Vi vil gjøre det enklere å stå lenge i arbeid med helsa i behold og lettere for kvinner å jobbe fulltid. Derfor foreslår SV en pott på 100 millioner som offentlige og private arbeidsplasser kan søke på for å prøve ut redusert arbeidstid.

Foreldrehalvtimen
Det er viktig for samfunnet at flest mulig bidrar i arbeidslivet. Skal vi lykkes med det, må vi gjøre det enkelt å kombinere jobb med omsorgen for små barn. I SVs alternative budsjett har vi derfor foreslått at småbarnsfamilier med fulle stillinger skal få en halv time kortere arbeidsdag fra foreldrepengeperioden er slutt og til barnet er 18 måneder gammel.

Rett til heltid
Alle som ønsker det skal ha rett og mulighet til å jobbe fulle stillinger. I budsjettet fremmer vi forslag som skal bidra til mer heltid.

Internasjonal solidaritet, ikke smålighet

Over 50 millioner mennesker er på flukt. Det er det høyeste antallet som er registrert siden flyktningstrømmene etter andre verdenskrig. Den blåblå regjeringens svar er å ta i mot knappest mulig antall flyktninger og si nei til dem som er syke. SV vil erstatte småligheten med et løft for internasjonal solidaritet.

Økt bistand og klimatiltak
I SVs alternative budsjett er internasjonal solidaritet en hovedprioritering. Vi setter av én prosent av norske inntekter til bistand, og styrker satsingen på sivilsamfunn og likestilling. I tillegg til én-prosenten vil vi investere 650 millioner i klimatiltak i utviklingsland.

Én milliard til humanitære kriser
Flyktningsituasjonen i verden i dag er svært alvorlig. En ekstraordinær situasjon krever ekstraordinære løsninger. SV bevilger derfor én milliard øremerket til humanitære kriser, og vi foreslår én milliard kroner for å ta imot 5000 syriske flyktninger.

SVs alternative statsbudsjett

Den økonomiske politikken

Den økonomiske politikken er det viktigste redskapet i arbeidet for et grønt og rettferdig samfunn. Tittelen på SVs alternative budsjett er *Dele for å skape*. Det innebærer at SV vil ha en økonomisk politikk som gir grunnlag for arbeid for alle, mindre økonomiske forskjeller og gode velferdstjenester til alle innbyggere. SVs alternative budsjett legger grunnlaget for lave klimagassutslipp, innovasjon og fornyelse.

Rettferdig og riktig skatt

SV vil ha et rettferdig skattesystem, som bidrar til å utjevne forskjeller og ta vare på miljøet. Skatteinntekter er en forutsetning for velferdsstaten, og alle må bidra etter evne. Framfor å kutte skatter, og dermed kutte i statens evne til å ansette og lønne lærere og sykepleiere, vil vi bruke skatteinntektene på å gjøre offentlig velferd bedre.

SV vil ta tilbake hver eneste krone regjeringen gir i usosiale skattekutt. Vi vil endre skattesystemet, slik at de med høy inntekt betaler mer skatt, ikke mindre. Å dele godene innebærer at de som har mest og tjener mest må bidra mer til fellesskapet enn folk med lav formue og inntekt.

I SVs alternative budsjett innfører vi endringer som gjør at alle med inntekt under 600 000 kroner betaler mindre skatt, blant annet for å gi rom for et grønnere skattesystem.

Fordelingseffekter av SVs forslag til skatt i 2015

Tabellene under inkluderer virkninger av redusert skattesats, økt toppskatt med nytt trinn 3, økt minstefradrag og gjeninnføring av formuesskatt. Fordelingsvirkningene er våre egne anslag basert på tall fra Finansdepartementet.

Fordeling sammenlignet med regjeringens forslag for 2015

Bruttoinntekt	Gjennomsnittlig endring i inntektsskatt	Endring i formuesskatt	Totalt
0 – 150 000 kr	-100	300	200
150 000 – 200 000 kr	-900	400	-500
200 000 – 250 000 kr	-800	600	-200
250 000 – 300 000 kr	-1 100	600	-500
300 000 – 350 000 kr	-1 500	700	-800
350 000 – 400 000 kr	-1 900	700	-1 200
400 000 – 450 000 kr	-2 300	700	-1 600
450 000 – 500 000 kr	-2 700	800	-1 900
500 000 – 600 000 kr	-1 900	1 000	-900
600 000 – 750 000 kr	1 200	1 400	2 600
750 000 – 1 mill. kr	5 100	2 400	7 500
1 mill. kr – 2 mill. kr	14 531	5 900	20 431
2 mill. kr og over	93 953	51 000	144 953

Fordeling sammenlignet med 2014			
Bruttoinntekt	**Gjennomsnittlig endring i inntektsskatt**	**Endring i formuesskatt**	**Totalt**
0 – 150 000 kr	-400	100	-300
150 000 – 200 000 kr	-1 100	100	-1 000
200 000 – 250 000 kr	-1 400	200	-1 200
250 000 – 300 000 kr	-1 600	200	-1 400
300 000 – 350 000 kr	-1 800	200	-1 600
350 000 – 400 000 kr	-2 300	200	-2 100
400 000 – 450 000 kr	-2 800	200	-2 600
450 000 – 500 000 kr	-3 200	200	-3 000
500 000 – 600 000 kr	-2 700	300	-2 400
600 000 – 750 000 kr	-100	400	300
750 000 – 1 mill. kr	3 700	700	4 400
1 mill. kr – 2 mill. kr	12 831	1 700	14 531
2 mill. kr og over	91 653	14 900	106 553

Grønn skattepolitikk

SVs forslag til grønne skatter og avgifter oppfordrer til mer miljøvennlig atferd, og flytter penger fra sokkelen til framtidas næringer. SV foreslår skattegrep som flytter ressurser fra oljeindustrien til landbasert næringsliv. Norsk næringsliv har blant de beste rammebetingelsene i Europa. SV ønsker likevel å flytte penger fra olje til mer grønt næringsliv. Vi senker derfor bedriftsskatten noe, samtidig som vi fjerner subsidiene oljenæringa får gjennom skattesystemet. Slik flyttes mer økonomisk aktivitet fra sokkelen til fastlandet.

SVs skatte- og avgiftspolitikk reduserer etterspørselen etter miljøfiendtlige produkter, øker konkurransekraften til miljøvennlige alternativer, og skaffer inntekter som kan

brukes på miljøtiltak og kompensasjon til lavinntektsgrupper. Et grønt skattesystem er umulig uten et rødt, omfordelende skattesystem. Med SVs forslag vil folk flest kunne leve mer miljøvennlig uten å tape penger på det.

Lavere oljepengebruk

Oljeformuen gir Norge store muligheter til å investere i et bedre samfunn, men det er ikke bærekraftig å fortsette økningen av oljepengebruk i det tempoet regjeringen gjør. SV foreslår derfor å redusere oljepengebruken med fire milliarder kroner i forhold til regjeringens budsjett.

Stadig økende oljepengebruk gjør oss mer oljeavhengig og påvirker den landbaserte industrien negativt. Det øker presset på landbasert industri og skyver regningen for dagens velferd over på fremtidige generasjoner, som ikke kan regne med de samme inntektene. Når regjeringen bruker oljepenger for å smøre skattekuttene fra regjeringen, flytter de formue fra bunnen av havet til rike arvingers bankkontoer. SV går motsatt vei, og omfordeler heller mer penger gjennom skattesystemet, slik at politikken både blir mer miljøvennlig og solidarisk.

Innføre finansskatt

I Norge betaler finanssektoren langt mindre skatt enn resten av næringslivet. I hovedsak er finanssektoren fritatt for å betale merverdiavgift, og dette gjør finanstjenestene særlig lønnsomme. SV foreslår derfor det innføres merverdiavgift også for finansielle tjenester.

SVs skatteløfte

SV vil holde skatte- og avgiftsnivået på samme nivå som i 2013. I 2015-kroner vil det utgjøre i overkant av 15 mrd. kroner i høyere skatteinntekter. I tillegg kommer inntektene fra innføringen av merverdiavgiften i finanssektoren.

Fordelingseffekt av SVs skatteforslag målt mot skatt i 2014

Fordelingsvirkningene er våre egne anslag basert på tall fra Finansdepartementet.

Graf: Fordelingseffekt
Alle inntektsgrupper er inkludert.

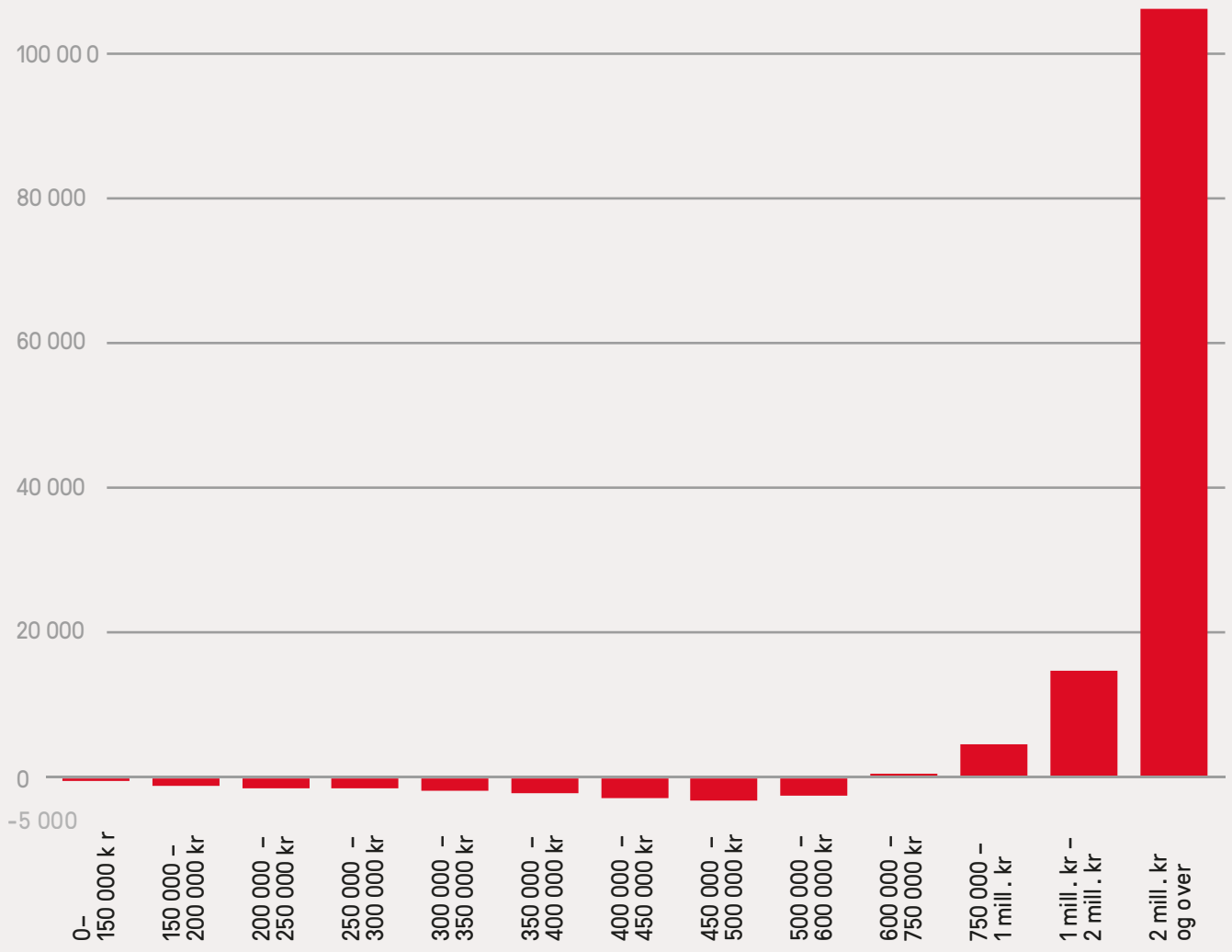

Graf: Fordelingseffekt
Ekskludert de som tjener over 1 mill.

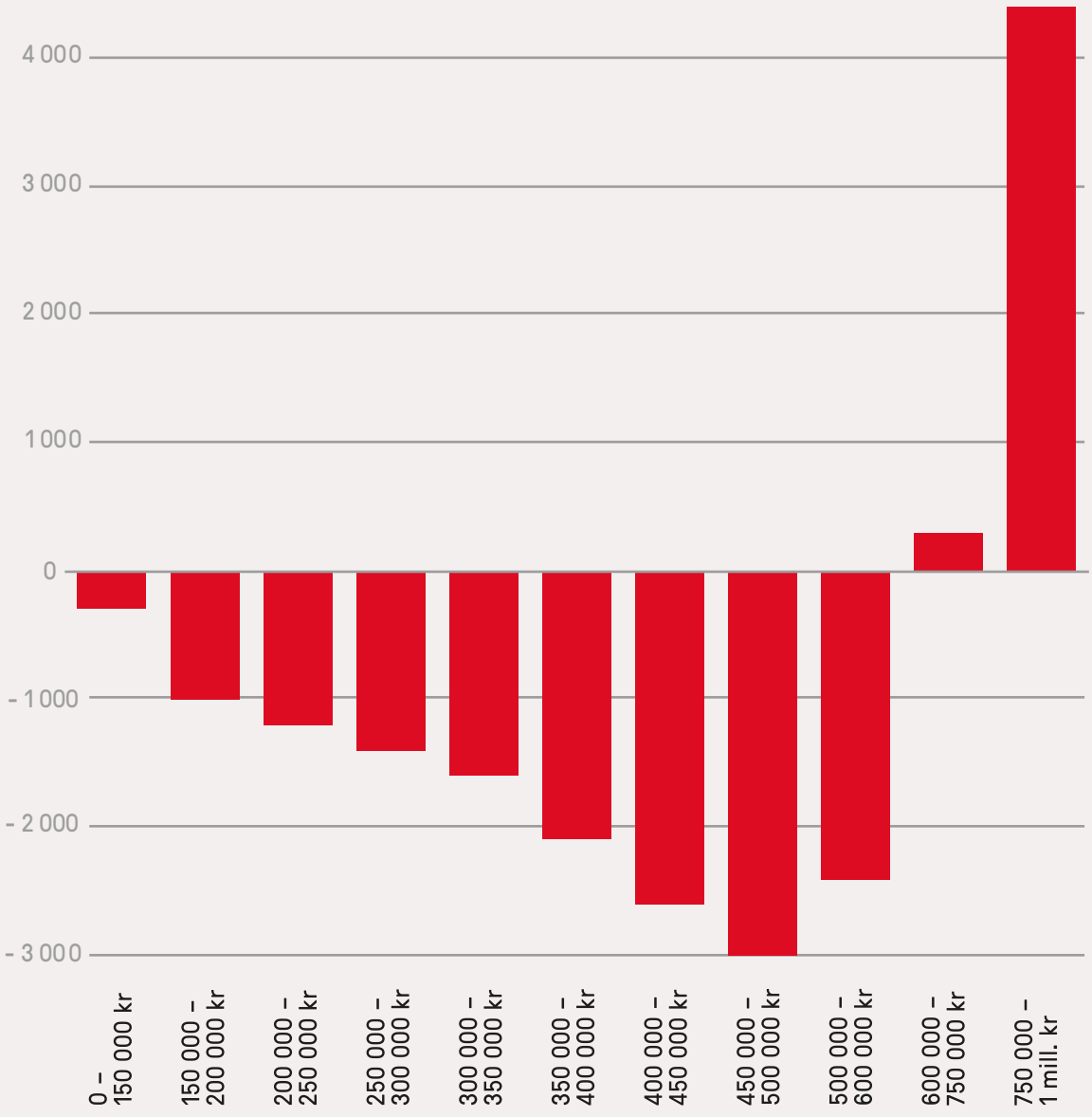

Arbeid og velferd

SV jobber for et trygt og godt arbeidsliv der folk har ei lønn å leve av, og en arbeidsdag å leve med. Hele og faste stillinger skal være hovedregelen. De som ikke kan jobbe må trygges av fellesskapet og sikres inntekt. SV vil ha ei arbeidslinje som virker.

Trygghet i og utenfor arbeidslivet

Flere opplever usikkerhet rundt egen arbeidssituasjon. Derfor er det nødvendig med tiltaksplasser og permitteringsregelverk som gir trygghet. Vi vil opprette flere tiltaksplasser for arbeidsledige og personer med nedsatt arbeidsevne. Vi vil endre permitteringsregelverket, slik at arbeidsgiverperioden blir ti dager. Da kan flere beholde jobben i usikre tider, samtidig som bedrifter slipper å tømmes for kunnskap og erfaring.

Ungdomsgaranti

Når arbeidsløsheten stiger er ungdom særlig utsatt. Derfor vil SV ha en ungdomsgaranti som gir ungdom opp til 25 år rett til utdanning eller jobb i løpet av tre måneder.

Omfordelingspolitikk

SV vil dele goder og bekjempe klasseskiller. Derfor fremmer vi en politikk for omfordeling. Vi øker barnetrygden og engangsstønaden, og reverserer regjeringas usosiale kutt. Vi vil opprette et NAV-ombud, for å styrke rettighetene til brukerne ved NAV. Vi styrker innsatsen mot sosial dumping ved å gi mer penger til Arbeidstilsynet og opprette et servicesenter for utenlandske arbeidstakere i Trondheim. Vi styrker likestillingsarbeidet i trepartssamarbeidet.

Arbeidsliv: Noen av de viktigste prioriteringene

Tiltak	Komite	Beløp
SVs ungdomsgaranti	Arbeids og sosial	300,0
1000 flere tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne	Arbeids og sosial	132,0
1000 flere tiltaksplasser for ledige	Arbeids og sosial	119,0
Reversere endringene i permitteringsregelverket, slik at arbeidsgiverperioden blir 10 dager og dagpengeperioden blir 30 uker	Arbeids og sosial	107,0
Styrke arbeidstilsynet	Arbeids og sosial	5,0
Innføre servicesenter for utenlandske arbeidstakere i Trondheim	Arbeids og sosial	10,0

SV jobber for et trygt og godt arbeidsliv der folk har ei lønn å leve av, og en arbeidsdag å leve med.

Kamp mot fattigdom

Folk som opplever sykdom, arbeidsløshet og andre vanskeligheter i livet står bedre gjennom problemene med økonomisk trygghet og god hjelp fra fellesskapet. Samfunnet har et helt spesielt ansvar for barn i familier som opplever økonomisk krise. Kamp mot fattigdom er en hovedprioritering for SV.

Aktivitetsstøtte til barn som trenger det

Det er vondt å ha dårlig råd i et samfunn der så mange har veldig god råd. SV mener alle barn må sikres muligheter til å delta på samme arenaer som vennene sine, og vil innføre en aktivitetsstøtte til barn som trenger det.

Økt barnetrygd og boligtilskudd

SV vil bekjempe fattigdom med de virkemidlene som faktisk fungerer. For mye av fattigdomspolitikken handler om å avbøte situasjonen for folk som er fattige, i stedet for å bekjempe selve fattigdommen.

SV vil øke inntektene til familier med dårlig råd. Vi øker barnetrygden for familier som har mange barn og for enslige forsørgere. Samtidig fjerner vi kommunenes mulighet til å trekke fra barnetrygden når sosialhjelp utmåles. SV vil øke boligtilskuddene og bostøtten, og vi vil gi folk på sosialhjelp rett til gratis tannhelse.

Ungdomsgaranti

Fattigdom blant ungdom øker. Målrettet innsats som sørger for at unge får trygg og stabil tilknytning til arbeidslivet er et viktig virkemiddel for å bekjempe fattigdom i Norge. Derfor går SV inn for en ny ungdomsgaranti som gir unge under 25 år rett til arbeidsmarkedstiltak eller annen hjelp de trenger for å komme i arbeid.

Fordeling og fattigdom: Noen av de viktigste forslagene

Tiltak	Beløp
Gratis tannhelse for langtidsmottakere av sosialhjelp og deltakere i kvalifiseringsprogrammet	258
Økt bostøtte, boligtilskudd og flere utleieboliger	390
Aktivitetsstøtte for barn i familier som mottar sosialhjelp og tilskuddsordning mot barnefattigdom	120

SVs forslag til økt barnetrygd

Satser	Gjeldende satser	Satser med SVs forslag
Ordinær barnetrygd	970	1 002
Småbarnstillegget for enslige forsørgere, barn 0–3 år	660	990
Søskentillegg på 25 %. Tak på 3 søskentillegg	0	250
Småbarnstillegg til enslige forsørgere, barn 3-18 år som fyller vilkårene for rett til utvidet barnetrygd, som samtidig har rett til full overgangsstønad etter folketrygdloven.	0	660
Finnmarks- og Svalbardstillegget i barnetrygden	0	330

Miljø

Menneskeskapte klimaendringer er den største miljøfaren verden står overfor. Klimatrusselen gjør at radikale endringer for et mer miljøvennlig og menneskevennlig samfunn må til, men dette betyr også nye muligheter.

SV prioriterer en grønn omstilling av norsk næringsliv og økonomi, og legger til rette for en grønn transportrevolusjon. I alt foreslår SV å bruke 6,7 milliarder kroner mer på miljøfeltet enn det regjeringa foreslår.

Friluftsliv og folkehelse

Norsk natur er en gave. Naturens rikdom og mangfold må sikres for framtidige generasjoner. SV vil derfor legge til rette for folks friluftsliv og folkehelse ved å sikre tilgang og tilrettelegging av friluftsområder samt satsing på nasjonalparker.

Vi øker støtten til miljøorganisasjoner og lokalt miljøengasjement. I tillegg opprettholdes støtten til miljø-kunnskap i skolen gjennom den naturlige skolesekken.

Skog- og naturvern

SV øker støtten til frivillig skogvern. Videre prioriterer SV økt støtte til truede arter og naturtyper, og økt innsats for å bekjempe arter som ikke hører hjemme i norsk natur. I SVs alternative budsjett får arbeidet med kartlegging og kunnskap om norsk natur et løft. Det gjør også miljøvennlige offentlige innkjøp, og kommunenes klimainnsats.

Opprydding av miljøgifter
SV styrker arbeidet med opprydding av miljøgifter i fjordene våre, og økt støtte til å sørge for god vannkvalitet og til å ta på fiskebestandene våre.

Kulturminnevern
SV styrker kulturminnevernet, fordi det er med på å bevare vår kulturelle identitet, viktig håndverkskompetanse og bidrar til næringsutvikling.

SV foreslår å bruke 6,7 milliarder kroner mer på miljøfeltet.

Miljø: Noen av de viktigste prioriteringene	
Tiltak	**Beløp**
Grønn solidaritet: Økt støtte til klimatiltak og tilpasning til klimaendringene i fattige land	650 mill (kommer i tillegg til 1 prosent i bistand)
Klimatilpasning: ekstra til skred- og rassikring	390 mill
Økt støtte til kollektivtransport	1,3 mrd
Ekstra til vedlikehold og investering i jernbanen	1,5 mrd
Mindre til riksveisinvesteringer	1,5 mrd omprioriteres til kollektivtrafikk
Øke satsingen på sykkelveier til en milliard kroner samlet og gi momsfritak for el-sykkel	604 mill i økt støtte
Økt satsing på nullutslippsteknologi i transportsektoren, strømferger, biogass, ladestasjoner m.m. Avgiftene vris for å fremme nullutslippsbiler og fornybare drivstoff, ferger får fritak for el-avgift.	380 mill
Mer miljøvennlig stat og kommune. Penger til lokale klimatiltak, bygging av plusshus og utfasing av oljefyr.	285 mill
Ekstra støtte til friluftsliv	45 mill
Økt støtte til å ta vare på naturens mangfold, inkludert 310 mill kr ekstra til frivillig skogvern og en storstilt kunnskapskartlegging av norsk natur	527 mill
Bygging av en fullskala demostrasjonspark for havvind der ulike teknologier kan testes ut	145 mill neste år, samt 375 mill i tilsagnsfullmakt
Støtte til klimatiltak og solceller i husholdningene. Avgiftene på fossil fyringsolje, fossil gass og el-avgiften øker.	500 mill til en rettighetsbasert støtteordning i Enova

31

Transport

SV vil øke satsningen på samferdsel de neste ti årene. Målet er å gjennomføre en grønn modernisering og klimaomstilling av norsk samferdsel.

Styrke kollektivtrafikken

I mange norske byer er lufta helsefarlig på grunn av forurensing fra biltrafikken. For SV er det uakseptabelt at unger med astma må holde seg innendørs. SV vil derfor styrke kollektivtrafikken i hele landet, og satse mindre på motorveiutbygging inn mot de store byene.

SV mener staten må være med på å finansiere store investeringer, og byene må forplikte seg til å drive en miljøvennlig transportpolitikk der kollektivtrafikken, syklende og gående prioriteres framfor personbilene.

Én milliard til sykkel

SV foreslår en sykkelmilliard. Den skal sikre en storsatsing på gode sykkelveier på riksveiene og styrke belønningsordningen for sykkelveier. Det vil gi kommuner over hele landet støtte til å legge til rette for at folk skal kunne sykle trygt og la bilen stå oftere.

9 av 10 nye biler som selges i Norge i 2020 skal være nullutslippsbiler.

Jernbane og ferge

SV prioriterer å holde jernbanelinjene åpne landet rundt ved å styrke vedlikeholdsbudsjettet kraftig. Penger og ressurser må flyttes fra motorveiutbygging til bane og sjø, og et godt jernbanenett er avgjørende for godstransporten. SV prioriterer særlig at navet for godstransport i Norge, Alnabruterminalen, har tilstrekkelig med arealer og kan bygges ut så raskt som mulig.

Framtidens ferger går på fornybar energi. SV vil øke støtten til nullutslippsteknologi både på riksveifergene og fylkesveifergene, og foreslår fritak for el-avgift til strømfergene.

Tryggere veier

Selv med en storsatsing på kollektivtrafikk og sykkelveier, vil bilen være et viktig framkomstmiddel også i framtiden. I distriktene prioriterer SV særlig trygge veier og veikvalitet som gir gul midtstripe. SVs mål er at ni av til nye biler som selges i Norge i 2020 skal være nullutslippsbiler.

Kultur

Utvikling, mangfold og tilgang for alle

En aktiv offentlig kulturpolitikk er nødvendig for at det skal eksistere et bredt kunst- og kulturliv i Norge. Offentlig kulturpolitikk handler om å sikre mangfold. Kulturpolitikken er avgjørende for et levende, offentlig og kritisk ordskifte.

Fortsett kulturløftet
Kulturpolitikken er en vesentlig del av demokratiet – av ytringsfriheten. SV viderefører derfor kulturløftet og bevilger én prosent av budsjettet til kultur.

Mediemangfold og pressestøtte

Et mangfold av medier er avgjørende for en kritisk offentlighet. Det er en politisk oppgave å legge til rette for at mediene kan levere journalistikk av høy kvalitet. Nå gjennomføres det kutt i mediehusene og i redaksjonene som truer mangfoldet og kvaliteten i norsk presse.

SV reverserer regjeringens kutt i pressestøtte, går inn for felles nullmoms på papir og digitale medier, og foreslår direktestøtte til kvalitetsjournalistikk. I tillegg foreslår SV at NRK-lisensen følger prisveksten.

Offentlig kulturpolitikk

Hovedbegrunnelsen for offentlig kulturpolitikk vil alltid være å fremme viktige kulturuttrykk som ikke kan finansieres av markedet alene og sørge for at prisen på kulturopplevelser ikke virker sosialt urettferdig. Flest mulig skal ha anledning til å oppleve og utøve kunst, kultur, idrett og friluftsliv.

Bibliotek
Bibliotekene er blodårene i det kulturelle systemet fordi de gjør kunnskap, kultur, litteratur og verdier tilgjengelig til alle grupper i samfunnet, uavhengig av sosiale, økonomiske og geografiske skillelinjer.

SV bevilger derfor 200 millioner som del av et flerårig biblioteksløft.

Kulturpolitikken er en vesentlig del av demokratiet – av ytringsfriheten.

Barn

En god barndom varer hele livet. Alle barn har rett til en trygg og meningsfull oppvekst. Et SV-budsjett er alltid et budsjett for trygg barndom.

Økt inntekt til barnefamilier med dårlig råd

SV vil bruke de virkemidlene som fungerer best mot fattigdom. Derfor øker vi inntektene til barnefamilier med dårlig råd. Vi øker barnetrygden for familier som har mange barn og for enslige forsørgere, og vi fjerner kommunenes mulighet til å avkorte sosialhjelpa for barnetrygden. Kutt i barnetillegg og overgangsstønad for aleneforeldre vil øke fattigdom blant barn. SV sier nei til disse kuttene.

Barnevernsløftet

Vi fortsetter barnevernsløftet ved å øremerke mye penger til det kommunale barnevernet. Vi styrker arbeidet mot vold mot barn ved å styrke barnehusene og ved å gi mer penger til samarbeid mellom Alternativ til Vold, familievernet og barnevernet (se mer under kapittelet om justis).

De som jobber i barnevernet og ved institusjoner skal føle seg trygge på jobb. Derfor gir vi penger til tiltak for å styrke sikkerheten i barnevernet.

Styrket helsetjeneste i skolen

SV styrker skolehelsetjenesten, helsestasjonene, innfører frukt og mer fysisk aktivitet i skolen, og et brødmåltid for de minste. Vi fortsetter på barnehagereformen, og utvider kulturtilbudet til barn og unge.

Barn: Noen av de viktigste prioriteringene	
Tiltak	**Beløp**
To opptak i året, gjeninnføre makspris, flere barnehageplasser	930 mill
Barnetrygden lønnsjusteres. Det innføres søskentillegg fra og med barn nummer 3. Småbarnstillegget styrkes.	1645 mill
Øke engangsstønad ved fødsel med 50 %	210 mill
Forby kommunene å trekke fra barnetrygd fra beregning av sosialhjelp	310 mill
Øremerke stillinger i det kommunale barnevernet	300 mill

Et SV-budsjett er alltid et budsjett for trygg barndom.

Barnehage og skole

Det finnes ikke mer lønnsomme investeringer enn investeringer i kunnskap. Gjennom tidlig innsats kan vi avdekke omsorgssvikt og forebygge psykiske og sosiale problemer. Lik rett til utdanning er en forutsetning for små sosiale forskjeller.
SV vil styrke barnehagen og den offentlige fellesskolen for å gi alle barn en god utdanning og en trygg start på livet.

Makspris og kvalitet i barnehagene

Barnehagen er den beste arenaen for lek og læring for de minste barna. I vårt alternative budsjett gjeninnfører vi maksprisen, så barnehagen blir billigere for alle. Samtidig utvider vi opptaket med tre måneder, så ingen må vente lenge på plass. Vi styrker kvaliteten gjennom et særskilt kompetanseløft for pedagogiske ledere på dispensasjon.

Heldagsskolen

SV mener skoledagen for de minste barna kan organiseres bedre enn i dag. Vi vil erstatte et dyrt SFO-tilbud av varierende kvalitet, med en god og gratis heldagsskole for alle barn i 1. til 4. klasse. Heldagsskolen er en læringsreform som ikke lar seg gjennomføre på ett statsbudsjett.

Første steg må være å ansette flere lærere, så lærerne har tid til å følge opp hver enkelt elev. Derfor foreslår SV en ressursnorm i skolen, som vil hindre at det blir for mange elever per lærer. Hovedmålet er å sikre at læreren og eleven får mer tid sammen.

Neste steg bør være å utvide skoledagen på 1. til 4. trinn med to timer, slik at den blir om lag seks timer hver dag. Da vil leksene gjøres på skolen, og det er rom for fysisk aktivitet, sunn mat, kultur og lek i løpet av en variert skoledag.

SVs skolesatsing i 2015:

- Innføre en ressursnorm på skolenivå som sikrer maks 15 elever per lærer på 1.–4. trinn, og maks 20 elever per lærer på 5.–10. trinn
- En halv times fysisk aktivitet hver dag, innføring av skolemåltid (frukt, grønt og brødmåltid) og gjeninnføring av den gratis kulturskoletimen
- Et eget skolehelseløft med styrket skolehelsetjeneste

Noen av de viktigste tiltakene innen barnehage, skole og høyere utdanning

Tiltak	Beløp
Gjeninnføre makspris slik at prisen senkes til 2431 kroner i 2015	463 mill
To barnehageopptak i året, utvide rett til 30. november	311 mill
Ressursnorm for lærertetthet i grunnskolen, totalt 2789 nye lærere.	848 mill
Frukt og grønt til alle i grunnskolen og enkelt brødmåltid 1.–4. klasse	766 mill
Økt basisfinansiering, universiteter og høyskoler	303 mill

Forskning og høyere utdanning

SV arbeider for mer forskning av høy kvalitet i Norge. Skal vi lykkes i å omstille oss til et lavutslippssamfunn med nye arbeidsplasser, må vi bruke større ressurser på forskning enn vi gjør i dag. Forskningsmiljøene må sikres langsiktig og forutsigbar finansiering, og forskerne må sikres faglig frihet og tid til å forske.

Fri og banebrytende forskning

I vårt alternative budsjett for 2015 prioriterer vi den frie forskningen spesielt. Vi dobler økningen til FRIPRO, som ville gitt 60 millioner mer til banebrytende forskning. Vi gjør om økningen i den resultatbaserte forskningen (166 millioner) til frie midler, og vi øker grunnfinansieringen til universiteter og høyskoler med 300 millioner.

Lik rett til høyere utdanning

For å sikre lik rett til høyere utdanning vil SV styrke studiefinansieringen, bygge 500 flere studentboliger, og gjøre om regjeringens beslutning om å kreve skolepenger for studenter fra utenfor EØS.

Helse

Forebygge sykdom, trygg behandling, og en god alderdom. Slik vil SV bygge helse-Norge.

Forebygging og folkehelse

I dag er det store og systematiske forskjeller i folks helse og levealder. SV vil utjevne disse forskjellene. SVs budsjettforslag innebærer en storstilt satsing på forebygging og folkehelse. Det er her vi trenger å øke innsatsen mest i helsepolitikken. En bedre skolehelsetjeneste, helsestasjoner for barn og unge, og en skoledag med sunn mat og fysisk aktivitet er viktige veivalg for bedre folkehelse og utjevning av sosiale ulikheter i helse.

Rettferdig tilgang på helsehjelp

Den som er sykest og trenger behandlingen mest skal få den først. Hele den norske befolkningen skal ha trygge sykehus nær der de bor. SV vil investere i offentlige sykehus, og avviser regjeringens kommersialisering av helsevesenet fordi vi vil sikre rettferdig tilgang til helsehjelp. Det skal være folks behov,

Folks behov, ikke lønnsomhet, skal styre prioriteringene i helsevesenet.

ikke lønnsomhet, som styrer prioriteringene i helsevesenet. Vi vil bygge ned køene for psykisk helsehjelp og rusbehandling, slik at flere får hjelpen de trenger.

Eldreomsorg

SV vil ruste opp eldreomsorgen. Vi skal ha trygge tjenester, både hjemme og i sykehjem. Da må vi øke grunnbemanningen i eldreomsorgen, og avskaffe stoppeklokkene. Vi vil legge til rette for en tillitsreform der ansatte og eldre selv får utforme best mulig tjenester, sammen.

SV bygger vår helsepolitikk på tillit til faglighet og sunn fornuft. Økt kvalitet i eldreomsorgen er avhengig av kompetente og trygge ansatte, derfor satser SV på rett til heltid og færre midlertidige ansettelser. Omsorg er omtanke, ikke butikk. Derfor vil SV styrke den offentlige og ideelle eldreomsorgen, og derfor sier vi nei til konkurranseutsetting.

Helse: Noen av de viktigste satsningene	
Tiltak	**Beløp**
Øremerket opptrappingsplan mot 1500 nye årsverk i helsestasjoner og skolehelsetjenesten	395,0
Brødmåltid for alle elever første til fjerde trinn i grunnskolen	500,0
Frukt til alle elever første til tiende trinn i grunnskolen	266,0
Halvtime fysisk aktivitet hver dag, 5.–10. trinn	126,0
Investeringer i sykehusene	500,0
Erstatte «fritt behandlingsvalg» med økt aktivitet i offentlige sykehus	180,0
Økt antall behandlingsplasser i ideell rusomsorg	200,0
Økt antall behandlingsplasser psykisk helse	100,0
Kvalitets- og tillitsløft i eldreomsorgen	290,0
Gratis tannhelse for langtidsmottakere av sosialhjelp og deltakere i kvalifiseringsprogrammet	258,0
Gratis tannsjekk for eldre over 75 år	90,0

Vi vil legge til rette for en tillitsreform der ansatte og eldre selv får utforme best mulig tjenester, sammen.

Likestilling

Kvinner er fortsatt underrepresentert i maktposisjoner. Kvinner eier mindre og tjener mindre enn menn, og lønnsforskjellene øker. SV mener det er et politisk ansvar å gjøre noe med denne urettferdigheten.

Kamp mot diskriminering i arbeidslivet

Kvinners deltakelse i arbeidslivet er en viktig kilde til frihet. Derfor øker vi på ny fedrekvoten til å bli 14 uker. Vi gir verneombud en kompetansepott til å avdekke og følge opp diskriminering på arbeidsmarkedet. Vi ønsker mer forskning på kjønn og likestilling, særlig på kjønn i arbeidslivet.

Kortere normalarbeidsdag – mer fritid

SV vil bruke 100 millioner på nye erfaringer med redusert arbeidstid. Vi har tro på at kortere normalarbeidsdag vil kunne gjøre det mulig for flere å jobbe fullt, samtidig som det kan gi mer fritid, bedre livskvalitet og økt likestilling. Vi vil også løsne på tidsklemma ved å gi småbarnsforeldre en halvtime redusert arbeidstid til hver, fra barnet er 12 til 18 måneder.

Kvinners deltakelse i arbeidslivet er en viktig kilde til frihet.

Vi bruker penger på å bekjempe ufrivillig deltid, slik at flere som ønsker å jobbe fullt skal få muligheten til det.

Likestilling: Noen av de viktigste prioriteringene		
Tiltak	**Komite**	**Beløp**
Forsøk med 6-timersdag	Arbeid og sosial	100,0 mill
Øke engangsstønaden med 50% fra 1. januar	Familie og kultur	210,0 mill
Styrke trepartssamarbeidet for likestilling i arbeidslivet	Familie og kultur	10,0 mill
Tiltak mot ufrivillig deltid	Arbeids og sosial	25,0 mill
Reversere kutt i fedrekvoten	Familie og kultur	160,0 mill
Kvinnebevegelsen	Familie og kultur	5,0 mill
Kvinnelobbyen	Familie og kultur	0,7 mill
Utvikle et nasjonalt program mot seksuell trakassering	Familie og kultur	4,0 mill
Exit-tiltak for prostituerte	Justis	3,0 mill

LHBT: Noen av de viktigste prioriteringene		
Tiltak	**Komite**	**Beløp**
Tiltak for lesbiske og homofile	Familie og kultur	1,0 mill
Styrke rosa kompetanse i skolen	Kirke, utdanning og forskning	1,5 mill
Restart (Skeiv Ungdom)	Kirke, utdanning og forskning	1,0 mill
Skeiv ungdoms sommerleir	Kirke, utdanning og forskning	0,4 mill

Program mot seksuell trakassering

Seksuell trakassering, voldtekt og vold mot kvinner er alvorlige samfunnsproblemer. Derfor ønsker SV et landsdekkende program mot seksuell trakassering.

Økt engangsstønad

I enkelte faser av livet kan det å få barn være en fattigdomsfelle. Å øke kvinners inntekt styrker kvinners frihet. Derfor øker vi engangsstønaden med 50 prosent, slik at flere skal ha mulighet til å gi barna sine en trygg og god oppvekst.

Næringsutvikling

Næringsutvikling for fremtiden

Norsk økonomi er for oljeavhengig. Vi må starte forandringen av norsk næringsliv nå, før det er for sent. Da må vi føre en næringspolitikk som løfter nye, fremtidsrettede næringer, og normaliserer rammebetingelsene til olje- og gassvirksomheten.

Nye miljønæringer

SV vil skape nye miljønæringer gjennom satsing på havvind, solceller og batteriferger. Vi vil opprette et nytt nasjonalt investeringsfond for pilotanlegg innenfor miljøteknologi, Pilotinvest. I tillegg går vi inn for å opprette et eget nordnorsk investeringsfond for å ytterligere sette fart på en landsdel i vekst.

Vi setter av penger til verdiskapingstiltak og industriell bruk av trevirke. I tillegg foreslår vi økninger på en rekke andre viktige næringstiltak innen blant annet havbruk, landbruk og reiseliv, samt en kraftig økning i regionale utviklingsmidler.

Fortsatt deltakelse i Copernicus

Norge har hittil vært med på å utvikle romsatellitter gjennom EU-programmet Copernicus. Dette er et satellittprogram som bidrar med viktig informasjon om forurensing, utslipp og klimaendringer. Samtidig sikres norsk næringsliv tilgang til høyteknologi og kontrakter for milliarder av kroner. Vi foreslår derfor at Norge fortsatt skal delta.

Våre forslag på skatt, miljøteknologi, infrastruktur og lavere oljepengebruk vil samlet legge til rette for utvikling av framtidens næringsliv.

Næring: Noen av de viktigste prioriteringene	
Tiltak	**Beløp**
Pilotinnvest: Nytt nasjonalt såkornsfond for pilotanlegg og pilotprodukt innen miljøteknologi og grønne arbeidsplasser. Omfatter også fornybar, enøk og annen miljøteknologi.	100 mill
Opprette et Nordnorsk investeringsfond	150 mill
Copernicus	167 mill
Verdiskapingstiltak i skogbruket og økt industriell bruk av trevirke	40 mill

Distriktspolitikk

Distriktene er avgjørende for arbeidsplasser, næringsliv og verdiskapning i Norge. SV vil bygge videre på en politikk som står for bruk av hele landet. Vi fører en politikk som sikrer trygg bosetting og utvikling. Skal mennesker ha frihet til å bosette seg der de vil, trenger vi sterk offentlig støtte til næringsutvikling og en rettferdig kommuneøkonomi.

Styrket kommuneøkonomi

SV styrker kommuneøkonomien kraftig, og går mot endringer i inntektssystemet som vil svekke utjevninga. SV øker de næringsrettede virkemidlene og styrker fylkeskommunenes muligheter til å drive kollektivtrafikk.

Bedre infrastruktur

Det skal kunne bo folk som driver bedrifter og virksomhet i hele landet. Vi må styrke de distrikts- og regionalpolitiske virkemidlene, satse på innovasjon og på landbruk. God infrastruktur er avgjørende for næringslivet, ikke minst er sikring av godt bredbånd over hele landet avgjørende for etablering der markedet alene ikke sikrer utbygging.

Kommuneøkonomi

Kommunene skal gi god kvalitet på skoler og omsorg, sikre barnehageplass og godt barnevern, gi gode kulturtilbud, ta sitt klima- og miljøansvar og være en god samarbeidspartner og tilrettelegger for næringslivet. Skal kommunene klare alle oppgavene sine godt, er god økonomi viktigere enn størrelsen.

SV mener kommunesektoren må få en større andel av totaløkonomien og pengene må fordeles rettferdig over hele landet.

Fem milliarder mer til velferd, skole og miljø

SV vil øke kommunenes frie inntekter med over 3,7 milliarder kroner utover regjeringens forslag. I tillegg kommer øremerkede midler til kommunenes arbeid med rus og psykiatri, økning og øremerking av midler til helsestasjons- og skolehelsetjenesten og til aktivitetsstøtte til barnefamilier.

Totalt styrker SV kommunesektoren med om lag 5 milliarder kroner, hvorav 0,5 milliarder går til fylkeskommunene.

Gode offentlige fellesløsninger

SVs kommunesektorsatsing vil gi muligheter til å styrke tilbudet til innbyggerne der de bor. Vi vil sikre gode, offentlige fellesløsninger, og hindre kutt i velferdsgoder. Den store forskjellen mellom partiene handler om hvor høyt man vil prioritere velferd.

Skole, barnehage, omsorg
SV setter verdien av en god skole, kamp mot fattigdom og god omsorg høyest. Det er ikke skoleeleven, hjelpepleieren eller bestemor som er for dyr. Det som mangler er mot og evne til å prioritere det som er viktigst.

For 2014 meldes det om sviktende skatteinntekter på flere milliarder kroner i kommunene. For å forhindre store kutt i skole, barnehage og eldreomsorg, vil SV kompensere dette i nysalderinga for 2014.

SV vil prioritere å styrke:
Skolebudsjettene med penger til flere lærere, frukt og mat til de minste, og mer tid til kultur og fysisk aktivitet.
Flere barnehageplasser, utvidet opptak og makspris
Helsestasjons- og skolehelsetjenesten, barnevernet, psykiatrien og rusomsorgen.
Biblioteksløft, lokale klimatiltak og flere lærlingkontrakter

Bolig

Alle skal ha et hjem

Å skaffe nok boliger til alle er et politisk ansvar. Markedet klarer ikke å sikre en rask nok boligbygging til priser som folk flest har råd til.

Vi kan ikke la markedet styre et så avgjørende område for enkeltmennesker og familiers velferd. Boligspekulanter og kommersielle aktører må bremses og styres. Derfor prioriterer SV sosial boligbygging.

Sosial boligbygging

SV vil øke Husbankens låneramme til 25 mrd. slik at flere boliger kan bygges. Dette vil legge til rette for oppføring av 2 941 flere boliger.

SV foreslår å øke tilskuddet til utleieboliger med 100 millioner utover regjeringens forslag, noe som tilsvarer 400 flere utleieboliger, til sammen 1600 tilskudd til utleieboliger i 2015. I tillegg setter SV av en pott til kommunene på 25 millioner til mer sosial boligbygging.

Tilskudd til bolig

Tilskuddene til å skaffe boliger til vanskeligstilte økes med 100 millioner utover regjeringens forslag. Dette tilsvarer 356 flere etableringstilskudd i 2015.

Bostøtte
Bostøtten er særlig viktig for folk med lave inntekter, og er helt avgjørende for at mange i det hele tatt kan skaffe seg eller beholde et hjem.

SV øker derfor bostøtten med 190 millioner kroner, og går mot endringene som regjeringen foreslår som vil gjøre at mange færre vil ha rett til bostøtte.

Markedet klarer ikke å sikre en rask nok boligbygging til priser som folk flest har råd til.

Mennesker på flukt

Solidaritet med verdens flyktninger

Verden står overfor den største flyktningekatastrofen siden andre verdenskrig. Millioner av mennesker på flukt er avhengig av vår støtte og solidaritet. Norge må gå foran med et solidarisk eksempel i Europa, og SV foreslår derfor at Norge tar imot 5 000 syriske flyktninger i 2015 og 1 120 fra andre konfliktområder.

En human asylpolitikk

Asyl- og innvandringspolitikken skal være rettferdig, solidarisk og rettssikker. Alle som søker beskyttelse skal behandles med respekt. For å sikre en rask og rettssikker avklaring av søknader, vil SV styrke saksbehandlingen i Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda, og gi flere mulighet til nemndsmøter og rettshjelp.

Asylbarnas rettigheter

SV vil sette hensynet til barns rettigheter først. Barnefaglig kompetanse er avgjørende for gode og riktige vurderinger. Det er et stort behov for økt kompetanse om barns rett til å bli hørt, og kunnskap om hvordan barn berøres av krig og væpnede konflikter.

Bedret rettssikkerhet
SV foreslår derfor 20 millioner for å bedre rettssikkerheten til barn i utlendingsforvaltningen, og 3 millioner til rettshjelp for lengeværende asylbarn. UNE skal på eget initiativ gis mulighet til å gjennomgå saker med lengeværende asylbarn, og de aktuelle familiene skal sikres god informasjon om de nye reglene.

Barnehage og aktivitetstilbud
Regjeringen fjerner barnehageplass for fire- og femåringer i asylmottak. De kutter i stønaden til beboere på mottak og har ingen satsing på aktivitetstilbud til barn i mottak.

SV foreslår at alle barn på asylmottak skal ha rett til å gå i barnehage, og går inn for økt støtte til aktivitetstilbud for barn og økt stønad for beboere.

SV foreslår at Norge tar imot 5000 syriske flyktninger.

Inkludering

Ulik bakgrunn – felles framtid

Nøkkelen til vellykket integrering er å sikre alle mennesker som lever i Norge arbeid, utdanning og deltakelse i samfunnet, kombinert med en sterk velferdsstat som sørger for velferd til alle.

Målrettet innsats for at flere kvinner med minoritetsbakgrunn kommer ut i jobb er viktig både for økonomisk selvstendighet, integrering og likestilling. SV vil derfor øke støtten til Jobbsjansen med 45 millioner i 2015 i forhold til regjeringens budsjett.

En ny bosettingsordning

Nesten 5000 flyktninger som har fått opphold venter på å bli bosatt i en kommune. Å bli boende i årevis på asylmottak kan skade både helsa og evnen til å klare seg sjøl. SV vil derfor fremme forslag om en ny og mer forpliktende bosettingsordning. I tillegg vil vi øke refusjonen kommunene får for barnevernstiltak for enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger.

Nøkkelen til vellykket integrering er å sikre alle mennesker som lever i Norge arbeid, utdanning og deltakelse i samfunnet.

Gratis halvdagsplass i barnehage

Forholdene på mottak må være rettet inn mot integrering og sikre god livskvalitet for beboerne. SV prioriterer derfor å gi alle barn på mottak rett til barnehageplass og et bedre aktivitetstilbud.

Prosjektene med gratis halvdagsplass i barnehage og gratis deltidsplass i SFO i områder med spesielle levekårsutfordringer, har vært svært vellykket. Å gå i barnehage er viktig for språkopplæring og integrering, og det gjør det lettere for flere kvinner med minoritetsbakgrunn å få tid og mulighet til å kvalifisere seg i arbeidslivet.

SV prioriterer derfor 40 millioner ekstra til å utvide prosjektet med gratis halvdagsplass i barnehage og 20 millioner ekstra til utvidelse av gratis deltidsplass i SFO.

I tillegg øker vi satsingene i områder med spesielle levekårsutfordringer med 12 millioner, og reverserer regjeringens kutt i Groruddalssatsinga på 8 millioner.

Internasjonal solidaritet

Et solidarisk Norge

Verdens fattigdom er ikke tilfeldig. Kampen for rettferdig fordeling og fattigdomsbekjempelse må kjempes både nasjonalt og internasjonalt. I SVs alternative budsjett er internasjonal solidaritet en hovedprioritering.

Bistand for utvikling

Bistand er et viktig utviklingspolitisk virkemiddel, og avgjørende i arbeidet for godt styresett, menneskerettigheter, utdanning, helse og likestilling. SV legger seg betydelig over én-prosent målet, i alt 1,05 prosent av BNI, og reverserer mange av regjeringens usolidariske kutt.

Viktige prioriteringer for SV innenfor bistandsbudsjettet er å styrke kvinners stiling i utviklingsland, bedre funksjonshemmedes muligheter til å leve fullverdige liv, og bidra til et sterkt demokratisk sivilt samfunn.

Humanitære kriser

Verden er i dag preget av flere alvorlige humanitære kriser, og over 50 millioner mennesker er på flukt. Det er det høyeste antallet som er registrert siden flyktningstrømmene etter andre verdenskrig. En ekstraordinær situasjon krever ekstraordinære løsninger. SV bevilger derfor én milliard øremerket til humanitære kriser.

Konflikten i Syria er den verste humanitære katastrofen i det 21. århundre, og den setter sitt preg på hele regionen. Norge har plikt til å bidra, og SV mener Norge skal ta imot 5000 syriske flyktninger, også de som er syke.

Grønn solidaritet

Den internasjonale solidariteten må også være grønn. Mennesker i fattige land rammes aller hardest av klimaendringene, selv om de har bidratt minst til problemet.

Dersom klimautslippene skal ned må veksten i utviklingsland foregå på andre premisser enn veksten i vesten. Dette er kun mulig dersom rike land bistår fattige land i arbeidet med å gjøre denne veksten grønn. SV vil derfor investere 650 millioner i klimatiltak i utviklingsland, som kommer i tillegg til én-prosentmålet for bistand.

Bistand: Noen av de viktigste prioriteringene

Tiltak	Beløp
Kvinner og likestilling	75 mill
Funksjonshemmede	35 mill
Sivilt samfunn (inkl. opprettholde nivå på infostøtte)	61,25 mill
Ekstraordinær bevilgning til humanitære kriser	1 mrd
Klimatilpasningstiltak i fattige land	650 mill

Forsvar og sikkerhet

Forsvaret skal være tilpasset de reelle sikkerhetsutfordringene vi står overfor. Utgangspunktet skal være våre nasjonale sikkerhetsoppgaver innenfor et tett nordisk samarbeid. Kapasiteten til å forsvare Norge og forvalte de norske havområdene skal ligge til grunn for forsvarets prioriteringer.

Kutt i forsvarsbudsjettet

SV fremmer forslag om å kutte om lag én milliard i forsvarsbudsjettet, i tillegg til en reduksjon i antallet kampfly Norge skal bestille. Vi mener det er mulig med et betydelig billigere forsvar, forutsatt at vi prioriterer de oppgavene som er viktigst for vår sikkerhet.

Forsvar av folkeretten
SV mener Det norske forsvaret må prioritere et internasjonalt engasjement for forsvar av folkeretten, og bidra til internasjonale fredsbevarende og konfliktdempende operasjoner i FN-regi. SV mener det er uklokt med nye år med militært engasjement i Afghanistan.

Vi kutter derfor bevilgningene i forsvarsbudsjettet og satser heller på sivil utviklingshjelp over bistandsbudsjettet.

Nytenkning rundt forsvar og sikkerhet

Klimaendringer og forandringer i internasjonale maktforhold skaper nye utfordringer, og øker nordområdenes strategiske og økonomiske betydning. Det krever nytenkning rundt Norges internasjonale samarbeid og sikkerhetspolitikk.

Et nordisk forsvarssamarbeid
Nordisk forsvarssamarbeid vil gi store gevinster, både sikkerhetspolitisk, kapasitetsmessig og økonomisk. SVs visjon er et nordisk forsvarssamarbeid hvor Norden er Norges viktigste sikkerhetspolitiske forankring.

SV fremmer forslag om å kutte om lag én milliard i forsvarsbudsjettet.

Justis

Trygghet fra vold

Justis- og beredskapsdepartementet har ansvar for vår felles sikkerhet. Trygghet i hverdagen handler om frihet. Det er spesielt viktig å ivareta sårbare gruppers trygghet og frihet. SVs hovedprioriteringer innen justisbudsjettet er derfor barns trygghet, kamp mot voldtekt, og bedre rettsikkerhet for folk flest.

Barns rettssikkerhet

Alt for mange barn opplever psykisk og fysisk vold, og mørketallene er store. Innføring av barnehus var viktig for å bedre rettssikkerheten og oppfølgingen av barn som har vært utsatt for overgrep, og SV vil derfor styrke barnehusene.

Kompetanseheving
Den siste tiden har det kommet fram flere alvorlige saker der politiet har svikta i møte med vold mot barn. Vi trenger kompetanseheving i politiet og en gjennomgang av deres rutiner for etterforskning av slike saker.

Kamp mot voldtekt

Rundt ti prosent av norske kvinner har vært utsatt for voldtekt. Voldtekt truer kvinners frihet.

Politiets kompetanse på etterforskning av voldtekt må styrkes og voldtektssaker må prioriteres høyere. SV vil derfor styrke Politiets enhet mot seksualisert vold og styrke sedelighetsavdelingene i distriktene.

Økte midler til rettshjelp

Det er et viktig rettssikkerhetsprinsipp å kunne få prøvd sine rettigheter. Det hjelper ikke å ha rettigheter om en ikke har økonomisk mulighet til å få prøvd disse. SV vil derfor øke midlene til rettshjelp.

Justis: Noen av de viktigste tiltakene

Tiltak	Beløp
Vold mot barn	30 mill
Kamp mot voldtekt	21,4 mill
Rettshjelp	26 mill

Politiets kompetanse på etterforskning av voldtekt må styrkes og voldtektssaker må prioriteres høyere.

Vedlegg

Vedlegg 1: Skatter og avgifter

Alle beløp i mill. kroner. Alle beløp er sammenliknet med regjeringas forslag.

Tekst	Påløpt	Bokført
Øke formuesskatten: 1,1 pst. sats, 1 mill. kroner bunnfradrag. Verdsetting av sekundærbolig i næringseiendom 90 pst.	7 240	5 620
Innføring av progressiv formuesskatt: 0,2 pst tilleggsats fra og med 20 mill. kroner.	680	620
Arveavgift: Vil gjeninnføre, men utreder en mer progressiv modell på arveavgiften.		
Merverdiavgift på finansielle tjenester og avgift på margininntekter etter modell fra Prop. 1 LS (2013–2014)	8 500	7 000
Redusere skattesats for alminnelig inntekt til 26 pst.	-11 200	-9 000
Redusere skattesats for næringsinntekt til 26 pst.	-2 700	0
Øker særskatten for petroleumsselskap med 1 pst-poeng slik at beskatningen forblir 78 pst. samlet. (Går til oljefondet og øker ikke handlingsrommet i budsjettet.)	-	-
Toppskatt: Beholde innslagspunktene på nominelt samme nivå som i 2014. Øke trinn 1 fra 9 til 12 pst. Øke trinn 2 fra 12 til 15 pst. Innføre nytt trinn 3 på 25 pst. med innslagspunkt på 1,5 mill. kroner.	13 210	10 570
Øke minstefradraget til 48 pst	-475	-380

Tekst	Påløpt	Bokført
Øke minstefradraget i pensjonsinntekt til 34 pst	-410	-330
Økt øvre grense i sjømannsfradraget i takt med lønnsveksten.	-11	-9
Økt øvre grense i fiskerfradraget i takt med lønnsveksten.	-6	-4
Øke sats i fiskerfradraget fra 30 til 35 pst.	-10	-8
Økt øvre grense i jordbruksfradraget	-21	-17
Øke sats i jordbruksfradraget fra 38 til 42 pst.	-13	-10
Øke fagforeningsfradraget til 4000	-40	-30
Sum skatt	**14 894**	**14 022**

Avgifter

Alle tall i mill. kroner.

Tekst	Påløpt	Bokført
Gå mot forslag økt avgiftsfri grense for privat innførsel av varer	180	150
Gå mot forslag om å øke beløpsgrensen for mva-registrering	-125	-100
Nullmoms på aviser. Innføring fra 1. juli	-75	-63
Endring i alkoholavgiftene: Øke avgift på sprit med 10 %. Øke avgift på vin med 10 %. Senke avgift på øl med 5 %.	155	140
Reversere årsavgiftreduksjon for campingtilhengere	70	70
Reversere forslag om reduksjon i engangsavgift på motorsykler og snøscootere	100	90

Tekst	Påløpt	Bokført
Reversere forslag om redusert omregistreringsavgift	660	660
Gjeninnføre båtmotoravgift	215	195
Fritak elavgift elbusser	0,016	0,012
Fritak elavgift skip	-1	-0,75
Øke elavgiften med 3 øre per kWh	1 880	1 410
Flyseteavgift på 100 kr per billett	2 450	2 450
Oppheve avgiftsfritak for diesel til båtmotorer	40	35
Momsfritak for elsykkel	-80	-65
Gå mot forslaget om økt nedre grense for statlig grunnrenteskatt	20	0
Øke CO2-avgiften for mineralolje med 50 øre	1 050	970
Innføre grunnavgift på gass til oppvarming på 1,55 kr/Sm3.	150	135
Øke avgift på HFK/PFK til 500 kr/tonn	190	180
Gå mot forslaget om oppheving av avgiftsfritak for spillolje	-70	-65
Bilavgift: Senke nedre grense i CO2-komponenten i engangsavgifta til 100 g	400	370
Bilavgift: Senke effektsatsen til 125	-230	-210
Bilavgift: Øke vektfradrag for hybridbiler til 25 pst.	-300	-275
Innføre veibruksavgift på gass	90	80

Tekst	Påløpt	Bokført
Fjerne veibruksavgiften på autodiesel for biodiesel og bioetanol som tilfredsstiller EUs bærekraftskriterier	-400	-370
Øke veibruksavgift for diesel (unntatt biodiesel som oppfyller bærekraftskriteriene) med prisjustering + 50 øre per liter.	1525	1400
Øke veibruksavgift for bensin med prisjustering med prisjustering + 50 øre per liter.	575	530
Sum avgift	**8 469**	**7 717**

Andre skatteendringer

Tekst	Påløpt	Bokført
Redusere subsidieringen av oljenæringen ved å fjerne friinntekten for investeringer på sokkelen. (Går til oljefondet og kan ikke brukes til inndekning av utgifter.)	2100	1050

Vedlegg 2: Samlet oversikt over SVs bevilgningsforslag

Alle beløp i mill. kroner. Alle beløp er sammenliknet med regjeringas forslag.

Kommunal og forvaltning

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Statsforvaltning			
Kutt utvidelse av Trandum	-49	2445	31
Oppstart av nytt arkivbygg på Tynset for Arkivverkets sentraldepot og Norsk helsearkiv	15	2445	31
Utfasing fossil oppvarming statlige bygg	10	2445	24
Saemien Sijte	5	2445	31
Støtte statlig plusshus	15	2445	30
200 ekstra Traineeplasser for funksjonshemmede i statsforvaltningen	10	540	1
Miljøvennlige innkjøp i det offentlige	10	540	1
Styrke Datatilsynet	2	545	1
Innvandring, regional utvikling og bolig			
Asylpolitikk			
Øke antall kvoteflyktninger med 4500 for å ta mot 5000 flyktninger fra Syria	1039,5	Flere	
Redusert saksbehandlingstidene i UDI	20	490	1
Bedre rettsikkerheten for barn i utlendingsforvaltningen	20	Flere	1
Mottaksplasser enslige mindreårige asylsøkere	4,7	490	21

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Tiltak for å forhindre at barn forsvinner fra mottak	5	490	21
Rett til barnehage for for alle barn i asylmottak	115	490	60
Stønader til beboere i mottak. Reversering av regjeringas kutt	45	490	70
Informasjons- og veiledningstjeneste for au pairer, drevet av Norsk folkehjelp. Reversering av regjeringas kutt	3,5	490	71
Aktivitetstilbud for barn i mottak	5	490	71
Stønad til reiseutgifter for familiemedlemmer til personer med beskyttelse, som selv får beskyttelse. Reversering av regjeringas kutt	6,8	490	75
Redusert saksbehandlingstid i Utlendingsnemnda	10	491	1
Flere nemndsmøter i Utlendingsnemnda	5	491	21
Utvide prosjektet med gratis halvdagsplass i barnehage	40	821	62
Utvide prosjektet med gratis deltidsplass i SFO	20	821	62
Øke støtten til Jobbsjansen – utvide prosjektet til flere tiltak og flere steder	45	821	62
Stoppested Verden	1	821	71
Økt støtte til organisasjoner mot diskriminering, vold og sosial kontroll	4	821	71
Kutter støtten til Human Right Service	-1	821	71

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Kommuneøkonomi og distriktspolitikk			
Næringsrettede midler til, kompensering for arbeidsgiveravgift	30	551	61
Næringsutvikling: Regionale utviklingsmidler	280	551	60
Gáldu - kompetansesenteret for urfolks rettigheter	0,5	562	1
Tiltak for rom	2	567	60
Bostøtte	190	580	70
Overgangsboliger fra krisesenter	25	581	75
Boligtilskudd for vanskeligstilte	100	581	75
Tilskudd til utleieboliger	100	581	76
Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig og byggkvalitet. Reversering av regjeringas kutt	2,2	581	77
Sette kommunene i stand til å kjøpe flere boliger	25	581	78
Boligsosialt kompetansetilskudd. Reversering av regjeringas kutt	3,3	581	78
Tilskudd tilpassing av bolig. Reversering av regjeringas kutt	1,1	581	79
Husleietvistutvalget, etablering i Tromsø og Stavanger	7	585	1
Områdesatsinger til områder med spesielle levekårsutfordringer	12	590	65
Groruddalssatsingen	8	Flere	
Utvide lånerammene til Husbanken til 25 mrd	0	Flere	

Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.
Ø = øremerka, F = frie midler, Gjelder kun 60-poster.

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Diverse utenfor kommuneramma			
Ressurskrevende tjenester	220	575	60
Barnehage			
Gjeninnføre makspris på barnehager på 1.750 2005-kroner. Satsen i 2015 blir 2.431 kroner.	463	571	60 F
To barnehageopptak i året: Utvide med tre måneder, til 30. november	311	571	60 F
Kompensasjon for forventet økt etterspørsel av barnehageplasser som følge av avvikling av kontantstøtte og innføring av ventestøtte	156	571	60 F
Skole			
Bemanningsnorm: 1 814 flere lærere 1.–4. trinn fra høst 2015	546	571	60 F
Bemanningsnorm: 975 flere lærere 5.–10. trinn fra høst 2015	302	571	60 F
Gratis kulturskoletime gjeninnføres	77	571	60 F
Frukt til alle skoleelever	266	571	60 F
Brødmåltid for 1.–4. klasse	500	571	60 F
Helseløft: Halv time fysisk aktivitet hver dag, 5.–10. trinn	126	571	60 F

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Sosial og helse			
Sosialhjelp. Forby kommunene å trekke fra barnetrygd fra beregning i sosialhjelpsatsen.	310	571	60 F
Opptrappingsplan mot 1500 nye årsverk i helsestasjon og skolehelsetjenesten, vi øremerker 195 mill ekstra utover regjerings forslag på 200 mill	395	571	60 Ø
Øremerking av 200 mill. kroner til helsestasjon og skolehelsetjenesten.	-200	571	60 F
Øremerket bevilgning til den kommunale rusomsorgen og psykiatri.	200	571	60 Ø
Aktivitetsstøtte i barnefamilier (sosialhjelp)	100	571	60 Ø
Økt finansiering for å sikre at flere får Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) (kompensasjon for underdekning)	100	571	60 F
Refusjon, barnevernstiltak for enslige mindreårige asylsøkere.	150	854	65
Annet			
Klimatiltak i kommunesektoren	250	571	60 F
Økning i frie midler for å kompensere for regjeringens øremerkede veksttilskudd	331	571	60 F
Biblioteksløft	200	571	60 F
Fylkeskommunen			
Klimatiltak i fylkene	100	572	60 F
Økt tilskudd til kollektivtransport i fylkene (kompensasjon)	240	572	60 F
Kompensasjon for ny kostnadsnøkkel	50	572	60 F
Flere lærlingekontrakter	100	572	60 F

Familie og kultur

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Familie og forbruker			
Kompetanseløft for pedagogiske ledere på dispensasjon	177	231	21
Kutt administrasjon i BLD	-1		
Krisesentersekretariatet	1	840	70
Samarbeid mellom familievernet, barnevernet og Alternativ til vold	5	840	70
Incest- og voldtektssenter	5	840	61
Krisesentrene	15	840	70
Fjerne kontantstøtten som følge av to barnehageopptak og omlegging til ventestøtte	-1777,5	844	70
Ventestøtte på 6 000 kroner per måned for familier som venter på barnehageplass	90	844	71 (ny)
Barnetrygd			
Lønnsjustering av barnetrygden	502	845	70
Søskentillegg på 25 %. Tak på 3 søskentillegg	969	845	70
Øke småbarnstillegget for enslige forsørgere med 50 prosent	14,5	845	70
Utvide småbarnstillegg til enslige forsørgere med barn 3-18 år, som allerede har rett til småbarnstillegg for barn 0-3 år.	80	845	70
Gjeninnføre Finnmarks- og Svalbardstillegget	80	845	70

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Økt støtte til de regionale sentrene for likestilling og mangfold	5	846	70
Støtte til Kvinnelobbyen	1,7	846	21
Etablering av en nasjonal veiledningstjeneste og utvikle et program mot seksuell trakassering	4	846	21
Forsking på likestilling. Reversering av regjeringas kutt.	5	846	21
5 for feminisme. Økt støtte til kvinnebevegelsen	5	846	70
Arbeid mot diskriminering av lesbiske og homofile	1	846	72
Likestilling i arbeidslivet. Styrke trepartssamarbeid for likestilling.	10	846	79
Kompetansepott for verneombud og tillitsvalgte. Avdekking og oppfølging diskriminering i arbeidslivet	5	849	50
Tiltak for å styrke sikkerheten for ansatt i barnevernet	5	854	21
Øremerke stillinger i det kommunale barnevernet	300	854	60
Økt tilskudd til organisasjoner i barne- og ungdomsvernet	3	854	71
Barne- og ungdomstiltak, reversere kutt	1	857	21
Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom. Finansierer blant annet opplevelseskort for fattige barn.	20	857	61
Offentlig gjeldsregister, oppretting	3	865	21
Reversere regel om at en må tjene 1G for å få foreldrepenger	0	2530	70
Øke engangsstønaden med 50 % fra 1. januar	210	2530	71

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Pappaperm: Reversering av regjeringas kutt. Øke fra 10 til 14 uker forbeholdt far.	160	2530	70
Foreldrehalvtimen: Redusert arbeidstid for foreldre med barn mellom 12 og 18 mnd. Innføring fra 1. juli.	250	2530	70
Raskere hjelp fra barnevernet. Fylkesnemndene.	12	853	1
Kultur			
Bibliotek – 50 millioner			
Kompetanseutvikling	30	326	77
Nasjonal digitalt mediebudsjett	20	326	55
Pressestøttepakke – 100 millioner			
Innovasjonsstøtte	70	335	ny
Direkte støtte til journalistikk	30	335	ny
Pressestøtte (reversere kutt)	63	335	71
Tilskudd til samiske aviser (reversere kutt)	4,5	335	75
Tilskudd til minoritetsspråklige aviser	1	335	76
Nordiske mediedager	0,5	334	78
New Nordic Films	0,5	334	78
Institutt for journalistikk (reversere kutt)	1,5	335	73
Det nasjonale museumsnettverk. Blant annet styrking av nynorsk kultursentrum.	50	328	70
Tilskudd til museum og kulturvern.	3,8	328	78
Norsk Skogfinsk Museum	1,2	328	78
Nynorsk avissenter	2,2	335	73

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Landssammenslutningen for nynorskkommuner	1,8	326	78
Det norske teatret. Samme økning som Nasjonalteateret	2,5	324	70
Støtte til litteratur gjennom kulturrådet – 10 millioner			
Ny norsk skjønnlitteratur, barn	2	326	80
Ny norsk faglitteratur, barn	3	326	80
Nynorsk litteratur	2	326	80
Nynorsk sakprosa	1	326	80
Periodiske tidsskrift	2	326	80
Tilskudd til litteraturhus (fordeles mellom Oslo, Bergen og Fredrikstad)	7	326	78
Musikkutstyrsordningen	10	320	78
Den kulturelle spaserstokken	36,5	320	78
Rock City	4,1	323	78
Kunst i offentlige rom (KORO)	1	322	1
Ny assistentordning for unge kunstnere	6	321	ny
Filmfondet (reversere blå kutt)	40	334	71
10 flere arbeidsstipender	2,1	321	73
Kulturvern	5	328	55
Teaterhuset Avant Garden i Trondheim	3,2	324	78
Samovarteateret	5	314	78
Forprosjekt nytt bygg Beaivvas	10	320	73

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Etablering av NAKUM - Nasjonalt kompetansesenter for ungdomsarbeid og medvirkning	2	320	78
Oslo Skeive Filmer Film Festival	0,3	334	78
Skeivt arkiv	0,5	329	78
Tilskudd Den kulturelle skolesekken	15	320	78
Gaveforsterkningsordningen	-30,2	320	85
Kutte virtuossatsning. – Sette av 1 mill. til utredning	-27	320	86
Styrking av Norsk kulturfond. Til fordeling på ulike fagkapitler.	100	320	55
Diverse satsinger på idrett og kultur (inkl. oppretting av kutt)	189	320	70
Den norske kirke, følge prisvekst	-78,8	340	1
Trossamfunn, følge prisvekst	-42	310	70

Utenriks og forsvar

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Utenriks og bistand			
Klimafinansiering: Tilskudd til det grønne fondet	650	166	72
Omprioriterer økt bevilgning næringsutvikling til klimafinansiering	-23,5	161	70
Humanitær nødhjelp - Ekstraordinær bevilgning	1000	163	70

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Kvinner og likestilling	75	Flere	
Regionbevilgning til Latin-Amerika, reversere regjeringas kutt	40,85	153	78
Regionbevilgning til Afrika, reversere regjeringas kutt	70,449	152	78
Funksjonshemmede	35	Flere	
Sivilsamfunnsstøtte og opprettholde infostøtte	61,26	160	70
Reisestøtte til kunstnere til 2013- nivå, reversere regjeringas kutt	33,6	115	70
Arbeid med nedrustning, reversere regjeringas kutt	9	165	72
Skatt for utvikling	15	165	71
Fisk for utvikling	15	165	71
Utvikling av vaksiner/medisiner for glemte sykdommer som rammer fattige	100	169	70
Forsvar			
Bidrag til FN-operasjoner	25	1792	1
0,5 % effektivisering i total forsvarsramme	-215	Flere	
Legge ned JSM	-307,8	1761	45
Forskyvning - overbudsjettering	-400	1761	45
Ta ut all Afghanistan-innsats	-190	1792	1
Forskning på høyreekstremisme	3	1716	51

Justis

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Justis			
Kriminalomsorgen			
Frivillige organisasjoner innenfor Kriminalomsorgen	10	430	70
Narkotikaprogram med domstolskontroll gjøres permanent og utvides til Trondheim og Stavanger	4,4	430	1
Vold mot barn			
Kompetanseheving i politiet, etterforskning av vold mot barn	10	440	1
Styrke barnehusene	20	440	1
Voldtekt			
Styrking av Politiets enhet mot seksualisert vold	10	440	1
Styrke sedelighetsavdelingene i distriktene	10	440	1
Humanitære tiltak rettet mot tiggere	10	440	70
Økt støtte til Rosa-prosjektet	1,4	440	70
Øke støtten til Nasjonalt kompetansesenter om vold og traumatisk stress	1,4	440	70
Exit-tiltak for prostituerte	3	440	70
Øke tilskudd til lavterskel rettshjelpstiltak (Juss-Buss, Jurk, Jusshjelpa, Jussformidlingen, Gatejuristen, NOAS mfl).	16	470	72

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Erstatning til voldsofre, drift, delvis reversering av regjeringas kutt	10	472	1
Utrede egen enhet i politiet for å bekjempe kriminalitet mot dyr, med sikte på å etablere den	2	400	23
Kutte utreisesenteret på Gardermoen	-19	Flere	
Exit-tiltak for å forebygge ekstremisme	5	400	1
Tilskudd til Stine Sofies stiftelse	5	400	1

Arbeid og sosial

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Rammeområde 7: Arbeid og sosial			
Effektivisering administrasjonen Arbeidsdepartementet	-20	600	
Arbeidsdepartementet, forskning	-10	601	21
Tiltak for mer heltid	25	601	22
Forsøk med 6-timersdag	100	601	50
NAV-ombud, innføre	12	604	21
Går i mot normert sykemelding	-10	605	1
Gå mot forsøk med overprøving av sykemeldinger.	-16	605	1
1000 fleire tiltaksplassar for personar med nedsatt arbeidsevne	118	Flere	
1000 fleire tiltaksplasser for ledige	105	Flere	
SVs ungdomsgaranti (se omtale under kapitlet Arbeid og velferd)	300	634	76
Arbeidstilsynet	5	640	1
Forsørgartillegget i supplerende stønad, reversere regjeringens kutt	7,6	667	70

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Oppfølging av stortingsmeldinga «Frihet og likeverd»	3	847	71
Info-, forskings- og utviklingstiltak og bidrag for å bedre situasjonen for personer med nedsatt funksjonsevne, reversere regjeringas kutt	2,1	847	21
Tilgjengelighet og universell utforming, reversere regjeringas kutt	3	847	71
Økt støtte til Likestillings- og diskrimineringsombudet	2	849	50
Forlenge dagpengeperioden ved permitteringar til 30 veker + redusere arbeidsgivarperioden til 10 dagar	107	2541	70
Reversere avviklinga av ferietillegget til dagpengemottakarar	0	2541	70
Reversere kutt i overgangsstønaden	0	2620	70
Reversere at inntektsgrunnlaget for å opparbeide rett til sjukepengar blir auka frå 0,5 G til 1 G frå 1. juli 2015.	0	2650	70
Reversere at inntektsgrunnlaget for å opparbeide rett til sjukepengar for sjølvstendig næringsdrivande blir auka frå 0,5 G til 1 G frå 1. juli 2015.	0	2650	71
Reversere kutt i omsorgs- og pleiepengar ved barns sjukdom	0	2650	72
Reversere endring av barnetillegga i uføretrygden.	0	2655	
Reversere kutt i tilskudd til biler til personer som ikke er i arbeid eller utdanning	50	2661	74
Innføre servicesenter for utenlandske arbeidstakere i Trondheim	10	Flere	

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Reversere kutt i ulike trygdeordninger	137	Flere	

Næring

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Næring			
Omprioritering, regelråd for næringslivet	-7	915	1
Copernicus	167	922	73
Økt støtte til Norsk Romsenter	2,4	922	50
Innovasjon Norge, reiseliv	40		
Pilotinnvest: Nytt nasjonalt såkornsfond på 3,5 mrd. kroner for pilotanlegg og pilotprodukt innen miljøteknologi og grønne arbeidsplasser. Omfatter også fornybar, enøk og annen miljøteknologi.	100	2421	50
Opprette et Nordnorsk investeringsfond på 5 mrd. kroner.	150	2421	50
Opprettholde marint verdiskapingsprogram	20	2421	75
Kutt i Halden-prosjektet	-50	920	50
Fiskeri			
Næringstiltak i fiskeriene, inkludert reversere kutt i føringstilskudd og selfangst (9 mill.)	15	919	75
Forskning på å hindre lus og rømming	15		
Landbruk			
Økt tilskudd til Norecopa - Alternativer til dyreforsøk	3	1112	53(ny)
Reversere kutt forskning og innovasjon	25	1137	50

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Reversere kutt frivillige org.	4,9	1138	70
Reversere kutt genressurser mm.	3,6	1139	70
Reversere kutt regionale tiltak i landbruket	2,7	1144	77
Reversere kutt og øke Verdiskapingstiltak i skogbruket	15	1149	72
Reversere kutt og øke Verdiskapingstiltak i skogbruket	15	1149	73
Reversere kutt og øke til industriell bruk av trevirke	10	1149	74
Reversere kutt i oppsyn av statsallmenninger	1,8	1161	
Kutt til pelsnæringa	-29,8	1150	77

Energi og miljø

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Olje- og energi			
Støtte til energisparing og solenergi i norske husholdninger	500	1825	32 (ny)
Oppstart på Havvind, bølger og tidevann, samt tilsagnsfullmakt til å inngå forpliktelser for ytterligere 400 mill. kroner, totalt 500 mill. kroner.	100	1825	31(ny), kan overføres
Styrket innsats for å realisere fullskala CO2-fangst og lagring i Norge. Tilsagnsfullmakt på inntil 500 mill. kroner.	20	1840	70
Kutt i INTSOK	-17	1830	73
Kutte i oljeforskning	-190	1830	50

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Økt forskningsinnsats fornybar energi, med særlig vekt på sol og vind.	40	1830	50
Kutt bevilgninger til seismikk	-78,5	1801	21
Styrke satsinga på flom- og skredforebygging	190	1820	22
Miljø			
Opprettholde støtten til den naturlige skolesekken	1	1400	62
Øke støtten til miljøorganisasjoner og miljøstiftelser, og inkludere flere organisasjoner i ordningen	6	1400	70
Opprette et nytt miljøkompetanseprogram for varehandelen og arbeidslivet	10	1400	63 (ny)
Aktivitetspott for å stimulere lokalt miljøengasjement. Eksempel på tilskudd kan være støtte til grønne frivillighetssentraler, slik som Bærekraftige liv på Landås, Omstilling Sagene, byøkologiske forsøk mm.	30	1400	64 (ny)
Bysatsing (videreføring de vellykka elementene av Framtidens byer-satsingen)	30	1400	61
En storstilt kartlegging av norsk natur og en økt innsats for å bekjempe arter som ikke hører hjemme i norsk natur	85	1410	21
Øke støtten til Artsdatabanken	5	1410	54
Flere friluftsområder for folk flest	25	1420	30

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Økt bevilgning til tiltak i verneområder	14	1420	31
Øke støtten til skogvern	310	1420	35
Verneplaner og nasjonalparker, inkludert prosess for nasjonalpark i Østmarka	40	1420	32 og 34
Øke støtten til opprydding av miljøgifter i norske fjorder	80	1420	39,69,79
Fremme friluftsliv og fysisk aktivitet	20	1420	78
Naturinformasjonssenter på Runde	2	1420	85
Norsk Fjordsenter Geiranger	2,5	1429	79
Støtte Norsk Laksesenter sine fire enheter i Tana, Namsos, Lærdal og Mandal/Agder.	6	1420	85
Nasjonalt senter for verna vassdrag i Gaular	2,5	1420	85
Øke støtten til fiskeformål	5	1425	70
Øke tilskuddet til trua arter og naturtyper	33	1430	82
Bedre vannressursforvaltning	100	1420	70
Økt støtte til å ta vare på kulturminner og bevare håndverkskompetanse (tekniske og industrielle)	15	1429	72
Økt støtte til å ta vare på kulturminner og bevare håndverkskompetanse (fartøyvern)	10	1429	74
Økt støtte til å ta vare på kulturminner og bevare håndverks-kompetanse (verdiskapingsarbeid kulturminneområdet)	25	1429	77

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Kulturminnevern Trondheim. Bryggeprosjektet.	10	1429	60
Nordområdesatsing: Tilskudd til nytt bygg, Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning.	25	1474	
Reversere kutt og øke støtten til Verdensarvsenter Vega	5	1429	79
Forskningstokt til Antarktis – krill	20	Flere	

Helse

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Helse			
Tilskuddsordning til pilotprosjekter der kommuner etablerer og bygger ut en førstelinjetjeneste som har behandlings- og henvisnings-kompetanse, for barn og unge	5	719	79
Langsiktig støtte til helsesentre for papirløse i Oslo, Bergen og Trondheim.	4	719	79
Økt antall behandlingsplasser psykisk helse	100	732	72–75
Øke antall plasser i rusomsorgen. Ideelle.	200	732	72–75
Økt aktivitetsvekst sykehus	150	732	72–75
Investeringer sykehus	500	732	72–75
Avansert hjemmesykehus	0	732	72–75
Stiftelsen sykehusklovnene	2	732	72–75
Klippekort - en halvtime ekstra i uken for storbrukere av hjemmetjenester	140	761	61

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Flere på jobb - grunnbemanningspakke for sykehjem	50	761	68
Tillitspott	100	761	68
Forby ufrivillig dobbeltrom i sykehjem			
Sex og samfunn – opprettholde støtten	3	762	73
Fjerne kø DPS	5	765	73
Hjelp til å hjelpe - støtte til lavterskel hjelpetilbud	25	765	72
Tannsjekk for eldre over 75 år	90	2711	72
Gratis tannhelse for langtidsmottakere av sosialhjelp og deltagere i kvalifiseringsprogrammet	258	2711	72
Fritak for egenandeler i helsevesenet for rusavhengige, eksempelvis folk i LAR.	15,3	2752	70
Kutte tiltak for normert sykemelding	-10	720	1

Utdanning og forskning

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Rammeområde 16: Kirke, utdanning og forskning			
Foreldreutvalget for grunnskolen, reversere kutt + prisvekst	0,5	221	1
Styrke samiske digitale læremidler	5	225	63
Vitensentre	10	226	71
Reversering av kuttet i folkehøgskoler	19,3	253	70
Nye folkehøyskoler, SKAP (Mandal) og Sjunkhatten (Fauske)	5	253	70
Opprettholde Genève-skolen	0,7	253	71
Nettskoler	15	254	71

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Reversere kutt til studieforbund	40	254	70
Reveresere kutt i studiesenter	6,3	254	72
Reversere kutt voksenopplærings-institusjoner	6	254	73
Reversere studieavgift for ikke EØS-studenter	80,5	260	50 og 70
Øke basisfinansieringen til universiteter og høyskoler med 1%	303	260	50 og 70
Endre innplassering av sosiaonomutdanningen fra kategori F til kategori E (likestilt barnevernsutd.)	15,3	260	50
Ekstra stipendiatstillinger til de nye universitetene (UiS, UiN og UiA)	50	260	50
Tilskudd til forskningsbygg ved Høgskolen i Lillehammer	20	260	
Museumsbygg UiB	15	260	
500 ekstra studentboliger, ut over regjeringens forslag	28,5	270	75
Forebygging psykisk helse studenter	15	270	73
Øke satsing på banebrytende forskning (FRIPRO)	60	285	52
Økningen i resultatbasert forskningstilskudd (166 mill) flyttes til langsiktig, grunnleggende forskning under Norges Forskningsråd	0	285	52
Polarinstituttet	14	1471	1
Havforskningsinstituttet	15	925	1
11 måneders studiestøtte, justert for lønnsvekst (3,25 %)	3,36	2410	
Reversere kutt i bostøtte for borteboende i videregående skole	85,7	2410	70

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Øke utstyrsstipend i anlegg- og byggfag til 3.500 pr. år	11,3	2410	70
Oppstart arkivutdanning ved Høgskolen i Sør-Trøndelag	4	260	50
Styrke Rosa kompetanse i skolen	1,5	225	74
Restart (Skeiv Ungdom)	1	225	74
Statsstøtte til Skeiv Ungdoms sommerleir	0,4	225	74

Transport og kommunikasjon

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Vei			
Flere helårs raste- og døgnhvileplasser til døgntransportsjåfører, planleggingsmidler	10	1320	23
Omprioritering riksveiinvesteringer	-1500	1320	30
Skredsikring	100	1320	31
Skredsikring	100	1320	62
Sykkel			
Sykkelmilliard	190	1320	63
Sykkelmilliard	414	1320	30
Nullutslippsteknologi			
Økt støtte til nullutslippsteknologi i transportsektoren, Enova	300	1301	72
Statlig satsing på nullutslippsferger	30	1320	72
Nullutslippsteknologi fylkesvegfergene	50	1330	60

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Kollektiv			
Støtte kollektivtransport i distriktene	30	1330	60
Belønningsordning for kollektivtransport/bymiljøavtaler	1000	1330	61
Økt støtte universell utforming i kollektivtrafikken	30	1330	60
Jernbane			
Planleggingsmidler Fornebubanen og Ahusbanen samt banetunell i Oslo	35	1330	63
Jernbane vedlikehold og drift	950	1350	23
Investeringer ut over vedlikehold for å få fram godstrafikken på Alnabruterminalen og de viktigste godskorridorene for å forebygge ras og virkninger av klimaendringer.	400	1350	30
Oppstartsmidler for utvikling av effektive og miljøvennlige godsruter på jernbane og sjø. For eksempel Nord-Nord Norge linjen mellom Bodø og Finnmark .	90	1360	72 (ny)
Styrk togtilbudet i hele landet. Bevar Bratsbergbanen	50	1351	70
Annet			
Øke tilskudd til bredbåndsutbygging i distriktene.	50	1380	71

Annet

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Finansadministrasjon mv.			
Økning av bevilgning til Statistisk sentralbyrå	12	1620	1
Utbytte mv.			
kjøp av klimakvoter	-300	1481	22

www.sv.no